

Білоус О. С.,
к.п.н., доц. кафедри педагогіки
ДВНЗ «Криворізький державний
педагогічний університет»
Федорук Ю. А.
студентка факультету географії,
туризму та історії,
ДВНЗ «Криворізький державний
педагогічний університет»
м. Кривий Ріг

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ (ІКТ) ПРИ ВИВЧЕННІ ГЕОГРАФІЇ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

Білоус О. С., Федорук Ю. А. Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) при вивченні географії у загальноосвітній школі

У статті розглядається необхідність впровадження інформаційно-комунікаційних технологій при вивченні географії у загальноосвітній школі. Розкриваються дидактичні можливостями інформаційно-комунікаційних технологій та різноманітні форми їх використання на уроках географії.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, презентація, проектна діяльність, віртуальні екскурсії, дослідження.

Bilous O. S., Fedoryk U.A. Use of information and communication technologies (ICT) while studying geography in a secondary school

The necessity of implementation of the information-communication technologies in the study of geography in a secondary school is considered in the article. The didactic capabilities of information and communication technologies and various forms of their using at geography lessons is expanded.

Key words: information and communication technologies, presentation, project activity, virtual excursions, research.

Новітній період розвитку суспільства характеризується сильним впливом комп'ютерних технологій, які проникають в усі сфери людської діяльності, забезпечують розповсюдження інформаційних потоків у суспільстві, утворюючи глобальний інформаційний простір. Невід'ємною та важливою частиною цих процесів є комп'ютеризація освіти. Слід зазначити, що комп'ютерні технології покликані стати не додатковим «доважком» у навчанні, а невід'ємною частиною цілісного освітнього процесу, що значно підвищує його ефективність. Проблема широкого застосування комп'ютерних технологій у сфері географічної освіти в останнє десятиліття викликає підвищений інтерес у вітчизняній педагогічній науці.

Проблемами інформатизації освіти, застосування ІКТ, методологічними проблемами інформатизації освітнього середовища займалися такі вчені, як: О. Ахаян, Я. Ваграменко, А. Горячев, А. Тряпцина, А. Хуторський. Дидактичні аспекти становлення інформаційної компетентності вивчали Н. Вовковінська, В. Корнеєв, О. Пометун, А. Семенов.

Метою статті є виявлення необхідності впровадження інформаційно-комунікаційних технологій та визначення їх форм використання на уроках географії у загальноосвітній школі.

Дидактичними можливостями ІКТ є:

- індивідуалізація навчального процесу;
- високий ступінь наочності під час викладання географії;
- пошук необхідних ресурсів для занять;
- можливість моделювання природних процесів і явищ;
- організація групової роботи;
- контроль та перевірку засвоєння навчального матеріалу.

Серед шкільних предметів географія має дуже широкі можливості для навчання з використанням ІКТ. У межах викладання

географії, разом із традиційними технологіями навчання, закладено величезні можливості для застосування комп'ютерних технологій, насамперед, загальнодоступних засобів MS Office: текстовий редактор MS Word, програми MS Power Point, MS Explorer, MS Photoshop. Проте, чи не найголовнішою програмою для вивчення окремих розділів географії є Google Earth. Сучасні комп'ютерні програми з географії можуть використовуватися як інформаційно-пізнавальний засіб навчання, виконувати різноманітні дидактичні функції у певних навчальних ситуаціях.

Яскравим прикладом використання інформаційно-комунікаційних технологій при вивченні географії у загальноосвітніх школах є використання презентацій, які можна застосовувати на різних етапах уроку, як-от:

- під час актуалізації опорних знань доцільно додавати відео фрагменти та моделі об'єктів вивчення з метою актуалізації особистого або опосередкованого життєвого досвіду;

- у процесі пояснення навчального матеріалу можна використовувати схеми, діаграми, малюнки, фото та відеоматеріали для ілюстрації явищ, законів, що вивчаються, з метою стимулювання пізнавального інтересу та пояснення певних природних процесів та природних явищ;

- при закріпленні вивченого на уроці слід застосовувати такі презентації, які містять тестову перевірку знань школярів або узагальнюють інформацію, що вивчалася на уроці [1].

Ураховуючи те, що структура та зміст презентацій можуть бути різноманітними, їх можна використовувати на різних типах уроків: уроках засвоєння нових знань – задля пізнання учнями нового матеріалу; уроках формування вмінь і навичок учнів – як засіб контролю за підготовкою та проведенням лабораторних та практичних робіт тощо.

Окрім презентацій, існують інші різноманітні форми

використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках географії, а саме:

1. Дослідження – необмежені можливості комп'ютер відкриває для дослідницької роботи. Учні самостійно ведуть пошук, відбирають матеріал за завданням учителя. На цих уроках використовують Інтернет ресурси.

2. Віртуальні екскурсії дають можливість відвідати багато музеїв світу не виходячи з комп'ютерного класу. Важливою є організація роботи з одержаною інформацією. Необхідно, щоб результатом віртуальної екскурсії стала творча робота: доклад, повідомлення, презентація, заповнена таблиця тощо.

3. Проектна діяльність. Сучасний учень повинен не тільки використовувати існуючі інформаційні ресурси, але і навчитися створювати свої інформаційні ресурси. Проект комп'ютерного уроку, який учні повинні підготувати самі, дозволяє закріпити і поглибити знання, підвищити рівень опанування вміннями і навичками, головною з яких буде здатність привертати і організувати, докладну інформацію (дослідницький метод роботи), а також критично осмислити інформацію (аналітичний метод роботи).

4. Тестування. Завдання можуть бути різних типів: запитання з одним варіантом відповідей; запитання, відповіді, на які повинен вводити учень, який проходить тест, з клавіатури; запитання, для відповіді на які потрібно встановити відповідність між елементами списків тощо. Комп'ютер дозволяє перевірити всі відповіді, а у багатьох випадках не тільки фіксує помилку, але досить точно визначає її характер, що допомагає вчасно усунути причину [2].

Отже, використання ІКТ дозволяє зробити урок географії привабливим і по-справжньому сучасним, відбувається індивідуалізація навчання, контроль і підбиття підсумків проходять об'єктивно і своєчасно. Таким чином, головна мета вчителя на уроці –

створити сприятливі умови для активного розвитку пізнавальної діяльності та підвищенню якості знань учнів буде досягнута, і успіх значною мірою залежить від різноманітності пізнавального простору.

Література

1. Машбиц Е. И. Психолого-педагогические проблемы компьютеризации обучения. Москва: Педагогика, 1988. 192 с.

2. Гурін Р. С. Підготовка майбутнього вчителя гуманітарного профілю до застосування нових інформаційних технологій у навчальному процесі загальноосвітньої школи : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2004. 23 с.